

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อย
โคลมลอย โดยได้แบ่งเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของกรวิจัยเชิงปริมาณและในส่วนการ
วิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของกรวิจัยเชิงปริมาณได้ผลออกมาเป็นดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของกรวิจัยเชิงปริมาณ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป

ตารางที่ 4.1 ความถี่ ร้อยละ เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	ความถี่	ร้อยละ
ชาย	197	49.25
หญิง	203	50.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.75 และเพศชายมีจำนวน 197 คน คิดเป็นร้อยละ 49.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 ความถี่ ร้อยละ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

อายุ	ความถี่	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	106	26.50
20 - 30 ปี	134	33.50
31- 40 ปี	44	11.00
41 - 50 ปี	66	16.50
51 ปี ขึ้นไป	50	12.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 - 30 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 26.50 มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 และมีอายุระหว่าง 31- 40 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ความถี่ ร้อยละ ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	176	44.00
ปริญญาตรี	186	46.50
สูงกว่าปริญญาตรี	38	9.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.00 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 9.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ความถี่ ร้อยละ อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	ความถี่	ร้อยละ
นักเรียน นักศึกษา	195	48.75
รับราชการ	43	10.75
พนักงานเอกชน	52	13.00
รับจ้าง	75	18.75
อื่นๆ	35	8.75
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพนักเรียน นักศึกษา จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.75 อาชีพรับจ้าง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 18.75 อาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 อาชีพรับราชการ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ และอาชีพอื่นๆ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ความถี่ ร้อยละ ประสบการณ์การปล่อยโคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประสบการณ์การปล่อยโคม	ความถี่	ร้อยละ
เคยปล่อยโคมลอย	248	62.00
ไม่เคยปล่อยโคมลอย	152	38.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเคยประสบการณ์การในการปล่อยโคม จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 และไม่เคยประสบการณ์การในการปล่อยโคม จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ความถี่ ร้อยละ จำนวนครั้งที่ปล่อยโคมลอยของผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวนครั้งที่ปล่อยโคมลอย	ความถี่	ร้อยละ
1 ครั้ง	115	28.75
มากกว่า 1 ครั้ง	151	37.75
ไม่ระบุ	134	33.50
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.6 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีจำนวนครั้งที่ปล่อยโคมลอยส่วนใหญ่ มากกว่า 1 ครั้ง จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 เคยปล่อยโคมลอยจำนวน 1 ครั้ง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 28.75 และไม่ระบุ จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ความถี่ ร้อยละ สถานที่ปล่อยโคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานที่ปล่อยโคม	ความถี่	ร้อยละ
กรุงเทพฯ	113	28.25
เชียงใหม่	70	17.50
อื่นๆ	81	20.25
ไม่ระบุ	136	34.00
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 4.7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปล่อยโคมส่วนใหญ่ปล่อยที่กรุงเทพฯ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.25 สถานที่อื่นๆ จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 20.25 เชียงใหม่ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ และไม่ระบุจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.00 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ทักษะคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย

ตารางที่ 4.8 ระดับทักษะคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย

ทักษะคติ	\bar{X}	S.D.	ระดับ ทักษะคติ
1. การปล่อยโคมลอยอาจเป็นการทำผิดกฎหมาย	3.31	0.82	ปานกลาง
2. กฎหมายควรกำหนดให้ปล่อยโคมลอยในเวลากลางคืนเท่านั้น	3.56	0.92	มาก
3. กฎหมายควรกำหนดขนาดของโคมลอย	3.75	0.90	มาก
4. กฎหมายควรกำหนดวัสดุของโคมลอย	3.75	0.93	มาก
5. กฎหมายควรกำหนดน้ำหนักของโคมลอย	3.46	0.91	มาก
6. กฎหมายควรกำหนดความสูงของโคมลอย	3.65	0.87	มาก
7. กฎหมายควรกำหนดให้ต้องประสานกับท่าอากาศยานก่อนทำการปล่อยโคมล	3.86	0.85	มาก
8. กฎหมายควรกำหนดระยะเวลาในการปล่อยโคมลอยที่ชัดเจน	3.77	0.82	มาก
9. กฎหมายควรกำหนดขอบเขตพื้นที่ในการปล่อยโคมลอย	3.80	0.89	มาก
10. กฎหมายควรกำหนดโทษในการปล่อยโคมลอยกรณีทำอันตรายต่อผู้อื่น	3.74	0.85	มาก
11. กฎหมายควรกำหนดการควบคุมวัสดุที่ใช้ในการผลิตแก่ผู้ผลิต	3.79	0.84	มาก
12. กฎหมายควรกำหนดหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย	3.80	0.84	มาก
13. กฎหมายควรกำหนดให้มีการแจ้งเตือนประชาชนในการปล่อยโคมลอย	3.82	0.80	มาก
14. กฎหมายควรบัญญัติกฎหมายควบคุมการปล่อยโคมลอยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น	3.82	0.82	มาก
15. กฎหมายเกี่ยวกับโคมลอยของประเทศไทยมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันแล้ว	3.45	0.94	มาก
รวม	3.69	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทักษะคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.54) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามากดังนี้ พบว่ากฎหมายควรกำหนดให้ต้องประสานกับท่าอากาศยานก่อนทำการปล่อยโคม ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.85) กฎหมายควรกำหนดให้มีการแจ้งเตือนประชาชนในการปล่อยโคมลอย ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.80) กฎหมายควรบัญญัติกฎหมายควบคุมการปล่อยโคมลอยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.82) กฎหมายควรกำหนดหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.84) กฎหมายควรกำหนดขอบเขตพื้นที่ในการปล่อยโคมลอย ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.89) กฎหมายควรกำหนดการควบคุมวัสดุที่ใช้ในการผลิตแก่ผู้ผลิต ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.84) กฎหมายควรกำหนดระยะเวลาในการปล่อยโคมลอยที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.82) กฎหมายควรกำหนดขนาดของโคมลอย ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.90) กฎหมายควรกำหนดวัสดุของโคมลอย ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.93) กฎหมายควรกำหนดโทษในการปล่อยโคมลอยกรณีทำอันตรายต่อผู้อื่น ($\bar{X} = 3.74$, S.D. = 0.85) กฎหมายควรกำหนดความสูงของโคมลอย ($\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.87) กฎหมายควรกำหนดให้ปล่อยโคมลอยในเวลาากลางคืนเท่านั้น ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.92) กฎหมายควรกำหนดน้ำหนักของโคมลอย ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.91) และกฎหมายเกี่ยวกับโคมลอยของประเทศไทยมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันแล้ว ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.94) มีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ส่วนการปล่อยโคมลอยอาจเป็นการทำผิดกฎหมาย ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.82) มีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 การรับรู้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคลมลอย

ตารางที่ 4.9 ระดับการรับรู้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคลมลอย

ทัศนคติ	\bar{X}	S.D.	ระดับการรับรู้
1. การปล่อยโคลมลอยมีมาตรการควบคุมตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ	3.34	0.85	ปานกลาง
2. กฎหมายกำหนดขนาดของโคลมลอยต้องมีปริมาตรไม่เกิน 1 ลูกบาศก์เมตร	3.48	0.90	มาก
3. กฎหมายกำหนดวัสดุของโคลมในการปล่อยโคลมต้องทำจากวัสดุธรรมชาติ	3.59	0.92	มาก
4. กฎหมายกำหนดโคลมลอยต้องมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 90 เซนติเมตร	3.38	0.92	ปานกลาง
5. กฎหมายกำหนดโคลมลอยความสูงต้องไม่เกิน 140 เซนติเมตร	3.36	0.99	ปานกลาง
6. กฎหมายกำหนดต้องประสานกับท่าอากาศยาน ก่อนทำการปล่อยโคลมลอยอย่างน้อย 7 วัน	3.50	0.98	มาก
7. กฎหมายกำหนดเวลาในการปล่อยโคลมจะต้องทำหลังจากเวลา 21.00 น. ในช่วงเทศกาลลอยกระทง	3.51	0.93	มาก
8. กฎหมายกำหนดให้แจ้งวันเวลาสถานที่ และจำนวนโคลมที่ปล่อยให้ทราบล่วงหน้า	3.53	0.94	มาก
9. กฎหมายกำหนดโทษการปล่อยโคลมโดยผิดกฎหมายให้มีโทษทั้งจำคุกและปรับ	3.46	0.98	มาก
10. กฎหมายกำหนดกรณีปล่อยโคลมจนไปเกิดเพลิงไหม้มีความผิดตามกฎหมายอาญา มาตรา 220 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 14,000 บาท	3.50	0.99	มาก
รวม	3.34	0.85	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีการรับรู้ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคลมลอย โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.85) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามากดังนี้ พบว่า กฎหมายกำหนดวัสดุของโคลมในการปล่อยโคลมต้องทำจากวัสดุธรรมชาติ ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.92) กฎหมายกำหนดให้แจ้งวันเวลาสถานที่ และจำนวนโคลมที่ปล่อยให้ทราบล่วงหน้า ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.94) กฎหมายกำหนดเวลาในการปล่อยโคลมจะต้องทำหลังจากเวลา 21.00 น. ในช่วงเทศกาลลอยกระทง ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.93) กฎหมาย

กำหนดต้องประสานกับท่าอากาศยาน ก่อนทำการปล่อยโคลมลอยอย่างน้อย 7 วัน ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.98) กฎหมายกำหนดกรณีปล่อยโคลมจนไปเกิดเพลิงไหม้มีความผิดตามกฎหมายอาญา มาตรา 220 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 14,000 บาท ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.99) กฎหมายกำหนดขนาดของโคลมลอยต้องมีปริมาตรไม่เกิน 1 ลูกบาศก์เมตร ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.90) และกฎหมายกำหนดโทษการปล่อยโคลมโดยผิดกฎหมายให้มีโทษทั้งจำคุกและปรับ ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.98) มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนกฎหมายกำหนดโคลมลอยต้องมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 90 เซนติเมตร ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 0.92) กฎหมายกำหนดโคลมลอยความสูงต้องไม่เกิน 140 เซนติเมตร ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.99) และการปล่อยโคลมลอยมีมาตรการควบคุมตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.85) มีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

1. ควรปล่อยโคลมลอยเฉพาะเทศกาล
2. ควรมีพื้นที่ปล่อยโคลมและต้องมีขนาดโคลมที่พอเหมาะกับสภาวะพื้นที่ที่จะปล่อยโคลม
3. ควรปล่อยโคลมให้ห่างจากเขตชุมชน
4. ควรปล่อยโคลมในพื้นที่ที่เหมาะสม

ส่วนที่ 5 การเปรียบเทียบทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย

ตารางที่ 4.10 ทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

ทัศนคติ/การรับรู้	ชาย		หญิง		t	p
	\bar{X} (n=197)	S.D.	\bar{X} (n=203)	S.D.		
ทัศนคติ	3.66	0.53	3.71	0.54	-0.85	0.395
การรับรู้	3.46	0.74	3.47	0.72	-0.18	0.857

จากตารางที่ 4.10 พบว่าระดับทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย เพศชายและหญิงไม่แตกต่างกัน ($t = -0.85$, $p = 0.395$) และ ระดับการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย เพศชายและหญิงไม่แตกต่างกัน ($t = -0.18$, $p = 0.857$)

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	1.48	4	0.37	1.29	0.273
ภายในกลุ่ม	113.47	395	0.29		
รวม	114.96	399			

จากตารางที่ 4.11 ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุที่ต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	3.12	4	0.78	1.48	0.207
ภายในกลุ่ม	208.14	395	0.53		
รวม	211.26	399			

จากตารางที่ 4.12 ผลการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุที่ต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	5.85	2	2.92	10.64	0.000*
ภายในกลุ่ม	109.11	397	0.27		
รวม	114.96	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม คะแนนเฉลี่ยที่ต่างกััน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี L.S.D.

	\bar{X}	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	สูงกว่าปริญญาตรี
		3.56	3.81	3.66
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3.56		-0.25*	-0.10
ปริญญาตรี	3.81			0.16
สูงกว่าปริญญาตรี	3.66			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 ผลการทดสอบความแตกต่างแสดงให้เห็นว่าทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี มีทัศนคติ ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	1.15	2	0.58	1.09	0.338
ภายในกลุ่ม	210.11	397	0.53		
รวม	211.26	399			

จากตารางที่ 4.15 ผลการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	6.75	4	1.69	6.16	0.000*
ภายในกลุ่ม	108.21	395	0.27		
รวม	114.96	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม อาชีพที่ต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.17 ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม คะแนนเฉลี่ยที่แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธี LSD.

อาชีพ	\bar{X}	นักเรียน นักศึกษา	รับ ราชการ	พนักงาน เอกชน	รับจ้าง	อื่น ๆ
		3.67	3.72	3.70	3.52	4.05
นักเรียน นักศึกษา	3.67		-0.04	-0.02	0.15*	-0.38*
รับราชการ	3.72			0.02	0.20	-0.33*
พนักงานเอกชน	3.70				0.17	-0.36*
รับจ้าง	3.52					-0.53*
อื่น ๆ	4.05					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 ผลการทดสอบความแตกต่างแสดงให้เห็นว่าทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	2.92	4	0.73	1.38	0.239
ภายในกลุ่ม	208.34	395	0.53		
รวม	211.26	399			

จากตารางที่ 4.18 ผลการทดสอบความแตกต่างของการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม อาชีพที่ต่างกัน มีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 ทศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามประสบการณ์การปล่อยโคม

ทัศนคติ/การรับรู้	เคยปล่อยโคมลอย		ไม่เคยปล่อยโคมลอย		t	p
	\bar{X} (n=248)	S.D.	\bar{X} (n=152)	S.D.		
ทัศนคติ	3.63	0.49	3.78	0.60	-2.54	0.012*
การรับรู้	3.45	0.66	3.48	0.83	-0.28	0.779

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่าระดับทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย ประสบการณ์การปล่อยโคม เคยปล่อยโคมลอยกับไม่เคยปล่อยโคมลอยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.54$, $p = 0.012$) และ ระดับการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย ประสบการณ์การปล่อยโคม เคยปล่อยโคมลอยกับไม่เคยปล่อยโคมลอยไม่แตกต่างกัน ($t = -0.28$, $p = 0.779$)

ตารางที่ 4.20 ทศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำแนกตามจำนวนครั้งที่ปล่อยโคมลอย

ทัศนคติ/การรับรู้	1 ครั้ง		มากกว่า 1 ครั้ง		t	p
	\bar{X} (n=115)	S.D.	\bar{X} (n=151)	S.D.		
ทัศนคติ	3.61	0.49	3.65	0.50	-0.52	0.601
การรับรู้	3.37	0.70	3.51	0.63	-1.63	0.104

จากตารางที่ 4.20 พบว่าระดับทัศนคติของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำนวนครั้งที่ปล่อยโคมลอย เคยปล่อย 1 ครั้ง กับเคยปล่อยมากกว่า 1 ครั้งไม่แตกต่างกัน ($t = -0.52$, $p = 0.601$) และ ระดับการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย จำนวนครั้งที่ปล่อยโคมลอย เคยปล่อย 1 ครั้ง กับเคยปล่อยมากกว่า 1 ครั้งไม่แตกต่างกัน ($t = -1.63$, $p = 0.104$)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของกรวิจัยโดยวิธีการเชิงคุณภาพ (วิจัยเชิงเอกสาร)

คณะผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติและการรับรู้ของประชาชนต่อกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย โดยได้แบ่งเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของกรวิจัยเชิงปริมาณ และในส่วนของกรวิจัยโดยวิธีการเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของกรวิจัยโดยวิธีการเชิงคุณภาพ (วิจัยเชิงเอกสาร) โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลมาตการในทางกฎหมายและกฎหมายเกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อมูลจากกระทรวงคมนาคมระบุว่า ในปัจจุบันการขนส่งทางอากาศของประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของปริมาณเที่ยวบินสูงที่สุดแห่งหนึ่งของโลก โดยเฉลี่ยสูงถึง 12% สูงกว่าค่าเฉลี่ยการเพิ่มเที่ยวบินของโลกมากกว่า 2 เท่า ดังนั้นหน่วยงานรับผิดชอบจึงจำเป็นต้องพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการบินให้เพียงพอ พร้อมกับยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยด้านการขนส่งทางอากาศเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและไว้วางใจจากภาคธุรกิจการท่องเที่ยว ผู้โดยสารทั้งชาวไทยและต่างชาติ แต่ปัจจุบันยังคงมีสถิติการปล่อยโคมลอย โคมลควิน (โคมไฟ) และการจุดบั้งไฟเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งถือเป็นปัจจัยอันตรายที่มีความเสี่ยงสูงและอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางการบิน อันตรายขั้นร้ายแรงต่ออากาศยาน เกิดความสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ความเชื่อมั่น และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศที่ไม่อาจประเมินมูลค่าความเสียหายได้ (หนังสือกระทรวงคมนาคมที่ คค0807.2/ว3005 ลงวันที่ 12 เมษายน 2559)

4.2.1 วิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดจากการปล่อยโคมลอย

ปัจจัยที่ทำให้โคมลอยและการปล่อยโคมลอยเกิดปัญหาต่างๆ ได้แก่

1) โคมลอยเป็นวัตถุที่ก่ออันตรายได้

จากที่มองเห็นได้ทางกายภาพว่าตัวโคมนั้นมีส่วนประกอบและวัสดุที่ติดไฟ รวมทั้งมีเปลวไฟทำให้เกิดลมภายใน จนสามารถเคลื่อนที่ไปได้ในแนวตั้งและแนวนอนไปตามกระแสลม

ในสภาวะที่ไม่อาจทราบได้ชัดเจนว่าคอมนั้นจะลอยไปได้สูงและไกลเพียงใด โดยมักจะจุดปล่อยหรือใช้กันในตอนกลางคืน โดยไม่มีคนควบคุมและสามารถควบคุมได้จนกระทั่งไฟดับ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าตัวคอมลอยเองจึงมีสภาพที่เป็นอันตรายและไปก่ออันตรายได้ เมื่อเทียบเคียงกับบั้งไฟ พลุ ตะไล โคมไฟ โคมควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกันที่ถูกจุดและปล่อยขึ้นไปสู่อากาศ คอมลอยมีอันตรายมากทีเดียว จึงมีข้อกังวลเกี่ยวกับขนาดและรูปแบบของคอมลอย ซึ่งได้แก่ ปริมาตร เส้นผ่านศูนย์กลาง ความสูง ชนิดและน้ำหนักของวัสดุและเชื้อเพลิง ระยะเวลาการเผาไหม้ แหล่งผลิต ตลอดจนการพ่วงหรือผูกติดพลุ ดอกไม้ไฟ หรือสิ่งอื่นใดไปกับคอมขณะปล่อย

นอกจากนี้มีการพัฒนาคอมลอยด้วยเทคนิควิธีใหม่ๆ สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและการจราจรซึ่งชี้ให้เห็นว่าสาเหตุและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง คือ มีการพัฒนาวัสดุที่ใช้ทำเชื้อเพลิงซึ่งอาจทำให้เกิดอันตราย (ไฟไหม้/ระเบิด) เพื่อทำให้อุปกรณ์มีขนาดใหญ่และลอยสูงขึ้น นั่นคือคอมลอยที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันทั่วโลกได้รับการพัฒนาให้สามารถลอยได้นาน ลอยได้สูงในระดับทำการบินของอากาศยานและปัจจุบันการปล่อยคอมลอยและคอมควันได้พัฒนาให้สามารถลอยอยู่ในอากาศได้นานและสูงขึ้นใช้วัสดุที่ไม่ติดไฟง่าย หรือแม้แต่สามารถลอยขึ้นไปและเคลื่อนตัวได้อย่างช้าๆ หรือที่เรียกว่า fire-retardant lanterns หรือลักษณะอื่นในทำนองเดียวกัน ซึ่งเป็นข้อกังวลด้านความปลอดภัยเป็นสำคัญ

2) พื้นที่และเวลาในการปล่อยคอมลอย เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายและความเสียหายได้ง่าย นั่นคือ การปล่อยคอมลอยในบริเวณและปล่อยให้ลอยเข้าไปใกล้กับสนามบิน ทางขึ้นลงของอากาศยาน ระยะการเดินทางของอากาศยาน ในเวลาที่อากาศยานทำการบิน โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีอากาศยานขึ้น-ลงและเดินอากาศอย่างหนาแน่น โดยมักจะมีการปล่อยคอมลอยในพื้นที่ในช่วงเทศกาลประจำปี โดยเฉพาะช่วงลอยกระทง ช่วงปีใหม่ แสงจากคอมลอยรบกวนสายตานักบิน และทัศนวิสัยของการเดินอากาศ ระบบที่เกี่ยวข้องกับการเดินอากาศหรืออำนวยความสะดวกด้านการบิน การจราจรทางอากาศ และบริการที่เกี่ยวข้องกัน ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่า ในการปล่อยคอมลอยที่ผ่านมามีจะไม่ค่อยใส่ใจและไม่ค่อยนิยมที่จะแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการบิน การเดินอากาศ สนามบิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ในท้องถิ่นทราบ จึงยิ่งทำให้เกิดความเสียหายและอันตรายอย่างเห็นได้ชัด

3) ปริมาณและความถี่ของการปล่อยคอมลอย เมื่อพิจารณาในแง่ปริมาณ หลักอุปสงค์อุปทาน จากภาพของการปล่อยคอมลอยจำนวนมากในเวลากลางคืนมีความสวยงามและดึงดูดความสนใจมากมาย มีจำนวนคนจุดปล่อยคอมลอยมากขึ้น มีจำนวนคอมลอยมากมายที่ลอยอยู่บนท้องฟ้าโดยเฉพาะในเวลาเดียวกัน มีจำนวนงานเทศกาล งานเฉลิมฉลอง งานรื่นเริง หรือวาระโอกาสในการนิยมปล่อยคอมลอยบ่อยครั้งหรือมีความถี่มากขึ้น ไม่ว่าจะในหรือนอกเทศกาล ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คอมลอยสร้างปัญหา ก่อให้เกิดความเสียหายและอันตรายมากยิ่งขึ้นตามไปด้วย จึงมีข้อเสนอแนะในการควบคุมปริมาณและความถี่ในการปล่อยคอมลอย ทั้งนี้ยังคงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมในระดับชาติและระดับท้องถิ่นไว้

4) ความเสียหายและอันตรายสูงขึ้นและกว้างขวางขึ้น การปล่อยคอมลอยได้นำมาซึ่งข้อกังวลและปัญหาด้านความปลอดภัย จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศไม่เฉพาะแต่ในประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความเสียหายและอันตรายดังนั้นความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุต่อทรัพย์สินและอาคาร

บ้านเรือน รถยนต์ พืชผลการเกษตร ป่าไม้ ฯลฯ ภัยอันตรายต่ออากาศยานการเดินทางอากาศและน่านฟ้า นั้นคือ ส่งผลกระทบต่ออากาศยาน การเดินทางอากาศ อาจเป็นอันตรายต่อการเดินทางอากาศของอากาศยาน สร้างปัญหาด้านความเดือดร้อนรำคาญ มลภาวะจากซากขยะของคอมลอยที่เกิดขึ้นในเวลาต่อมา สัตว์น้ำและสัตว์ทะเลป่วยและตายเพราะกินซากคอมลอยเข้าไปโดยเข้าใจว่าเป็นอาหาร ฯลฯ ซึ่งเกิดขึ้นมากยิ่งขึ้นและเป็นวงกว้าง

5) การนำคอมลอยไปเป็นจุดขายการท่องเที่ยว คอมลอยถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์สินค้าและการท่องเที่ยว สร้างผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว ดังเห็นได้จากภาพโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว อย่างเช่น ของจังหวัดเชียงใหม่และหน่วยงานประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวประเทศไทยก็ปรากฏให้เห็นความสวยงามของการปล่อยคอมลอยจำนวนมากในงานเทศกาล กลายเป็นว่าจุดมุ่งหมายของนักท่องเที่ยวต่างชาติอย่างหนึ่งก็คือการมาปล่อยคอม บางภาคส่วนของสังคมวิพากษ์ว่าเป็นการนำคอมลอยไปทำเป็นจุดขายการท่องเที่ยวอย่างผิดๆ ทำให้เกิดจำนวนคนปล่อยคอมมากขึ้น มีจำนวนคอมลอยมากขึ้น มีวาระโอกาสในการปล่อยคอมลอยมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นความนิยมในการปล่อยคอมลอยที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างมากทั้งในและนอกเทศกาล จึงเห็นได้ว่าเรื่องนี้กระทบคนหมู่มากและความปลอดภัยของส่วนรวม

6) ในอดีตภาครัฐขาดนโยบายที่ชัดเจนและละเอียดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยคอมลอย การปล่อยคอมลอยในประเทศไทยโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญๆ มีมานานแล้ว แต่ที่ผ่านมาภาครัฐไม่ได้ใส่ใจและการควบคุมดูแลเท่าที่ควรเพื่อจัดการปัญหาและป้องกันภัยอันตราย ไม่มีการตรวจตรา ฝ่ายระวังด้านความปลอดภัยจากหน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องในด้านต่างๆ เท่าที่ควร โดยเฉพาะผลจากการเป็นจุดขายของการท่องเที่ยว ผลประโยชน์ด้านการท่องเที่ยว ซึ่งอาจมองได้ว่าการปล่อยให้มีการปล่อยคอมลอยและสิ่งอื่นในลักษณะเดียวกันกันอย่างกว้างขวาง มากมายและพร่ำเพรื่อเกินไป ทำตามกันไปโดยไม่มีการถกเถียงว่าอะไรดีหรือไม่ดี ผู้ที่มีส่วนต่อการจุดและปล่อยคอมลอยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมา

7) ความรับรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับภัยอันตรายจากการปล่อยคอมลอย เมื่อขาดนโยบายที่ชัดเจนและละเอียดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยคอมลอยดังกล่าวข้างต้น จึงไม่ค่อยได้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลทั้งในด้านปัญหา ข้อกังวล ข้อควรระวังที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยคอมลอยในสังคมไทย ผลที่ตามมาคือ ประชาชนในวงกว้างไม่ทราบข้อมูลข้างต้น จึงไม่เข้าใจ ไม่ปรับเปลี่ยนความคิด ทัศนคติซึ่งคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาจากการปล่อยคอมลอย

4.2.2 วิเคราะห์กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยคอมลอย

เมื่อสภาพปัญหาที่รุนแรงปรากฏให้เห็นเด่นชัดขึ้น ในปี 2556 กระทรวงมหาดไทย ประสานกับสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร กระทรวงคมนาคมเพื่อเริ่มกำหนดแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการปล่อยคอมลอย คอมควัน และดอกไม้เพลิงในช่วงเทศกาลลอยกระทงเพื่อให้การดำเนินการป้องกันและลดความเสี่ยงอันตรายต่อการบินและอากาศ จนพัฒนาไปสู่การกำหนดนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล ซึ่งได้แก่ แนวทางและมาตรการป้องกันและลดความเสี่ยงอันตรายจากการปล่อยคอมลอย คอมควัน และการจุดบั้งไฟอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมในปีต่อๆ มา โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายหลักๆ ที่เกี่ยวข้อง คือ ภายใต้กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วย

การปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ กฎหมายว่าด้วยความผิดบางประการต่อการเดินอากาศ ประมวลกฎหมายอาญา จนได้เกิดบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (Memorandum of Cooperation/ MOC) เรื่อง การป้องกันและลดความเสี่ยงอันตรายต่อการบินและอากาศยานจากการปล่อยโคมลอย/โคมควันและการจุดบั้งไฟ เมื่อ 8 มกราคม 2558 ซึ่งเป็นความร่วมมือกันทำงานระหว่าง 10 หน่วยงานซึ่งกล่าวถึงในบทที่ 2 อันประกอบด้วย กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร โดยบูรณาการการทำงานร่วมกันในการป้องกันและลดผลกระทบด้านลบจากปัญหาการปล่อยโคมลอย โคมควัน และการเล่นพั้งไฟ โดยให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติร่วมกันตามมาตรการด้านความปลอดภัยต่างๆ ซึ่งมีผลบังคับใช้ทันทีไปจนถึง พ.ศ. 2561 โดยให้สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) กระทรวงคมนาคม เป็นหน่วยงานประสานและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้

จากแนวทางและมาตรการป้องกันและลดความเสี่ยงอันตรายจากการปล่อยโคมลอยโคมควันและการจุดบั้งไฟ ตลอดจนบันทึกข้อตกลงความร่วมมือดังกล่าวข้างต้น สามารถวิเคราะห์ได้ในประเด็นดังต่อไปนี้

1) ขอบเขตของกฎหมาย

อันที่จริงแล้วในกฎหมายไทยไม่มีบทบัญญัติกฎหมายโดยตรงซึ่งระบุห้าม หรือมีข้อจำกัด และให้มีบทลงโทษในลักษณะที่ชัดเจนและถาวรต่อการปล่อยโคมลอย โคมควัน บั้งไฟหรือวัตถุซึ่งมีลักษณะทำนองเดียวกัน ซึ่งอาจก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดสาธารณภัยในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตำบล อำเภอ จังหวัดใดหรือกรุงเทพมหานคร กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวก ออกคำสั่งหรือประกาศ ซึ่งอย่างน้อยประกอบไปด้วย การจัดทำแผน กำกับดูแล จัดให้มีและใช้วัสดุ อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ สั่งการให้ผู้ใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการใดที่มีผลกระทบต่อการบินและบรรเทาสาธารณภัยในเงื่อนไขที่กำหนด โดยคำสั่งหรือประกาศดังกล่าวมักเป็นไปในลักษณะชั่วคราวชั่วคราว ปีต่อปี เช่น คำสั่งกรุงเทพมหานครที่ 3649/2558 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2558 ห้ามจำหน่าย เล่น หรือปล่อยโคมลอยแบบมีไฟในกรุงเทพฯ เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายจากเหตุการณ์ดังกล่าวในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ ในช่วงเทศกาลลอยกระทงประจำปี 2558 โดยกำหนดเขตพื้นที่สำคัญและพื้นที่ปลอดภัยต่อการบินรอบท่าอากาศยานทั้งสองแห่ง เพื่อป้องกันอันตรายหรือสาธารณภัยจากการกระทำดังกล่าว หากผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษจำคุก 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกจากนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ยังได้ออกประกาศจังหวัดเชียงใหม่เรื่องการปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำและการปล่อยโคมควัน โคมลอย (โคมไฟ) และมาตรการการป้องกันอันตรายจากดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2558 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2558 ซึ่งกำหนดข้อห้ามข้อจำกัดซึ่งเป็นมาตรการด้านความปลอดภัยไปในการทำนองเดียวกัน แต่มีมากกว่าและหลากหลายกว่าคำสั่งกรุงเทพมหานคร

ในส่วนของ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่ประชุมคณะกรรมการร่วมประสานและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2558 ได้มีมติประการหนึ่งมอบให้สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยและกระทรวงมหาดไทยดำเนินการเร่งรัด

การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดผลบังคับโดยเร็ว (หนังสือกระทรวงคมนาคมที่ คค 0807.2/ว3005 ลงวันที่ 12 เมษายน 2559)

นอกจากนี้กฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศกำหนดให้สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลความปลอดภัยทางด้านการบินพลเรือนกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยเพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงการจุกบั้งไฟ การปล่อยโคลมลอย และโคมควัน สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยได้ประกาศขอความร่วมมือจากประชาชนในเรื่องนี้เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2559 ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นไปในแนวทางเดียวกับมาตรการด้านความปลอดภัยของหน่วยงานอื่นๆ

ในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ว่าด้วยเรื่อง “มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการจุกและปล่อยบั้งไฟ พลุ ตะไล โคมลอย โคมไฟ โคมควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน” ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อ 10 มิถุนายน 2559 ยังคงให้จังหวัดจัดทำประกาศจังหวัด และให้กรุงเทพมหานครออกข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร กำหนดมาตรการป้องกัน การรักษาความปลอดภัย และการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนในการจุกและปล่อยหรือกระทำการอย่างใดเพื่อให้บั้งไฟ พลุ ตะไล โคมลอย โคมไฟ โคมควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกันขึ้นไปสู่อากาศ โดยกำหนดให้มี 5 มาตรการขั้นต่ำ และมาตรการอื่นที่เหมาะสม

นอกจากนี้ในหนังสือกระทรวงมหาดไทย (ด่วนที่สุด) ที่ มท.0307.4/ว 3539 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2559 เรื่อง “มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการจุกและปล่อยบั้งไฟ พลุ ตะไล โคมลอย โคมไฟ โคมควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน” ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด ยังได้เน้นย้ำให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ซึ่งทั้งประกาศจังหวัด และข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครดังกล่าวต้องมีข้อกำหนด กฎเกณฑ์ที่สะท้อนหรือสอดคล้องกับสภาพปัญหาของจังหวัดโดยความเห็นชอบร่วมกันของคณะกรรมการจังหวัดและสภาวัฒนธรรมจังหวัด ให้มีการเร่งรัดการจัดทำประกาศจังหวัดในเรื่องนี้ให้แล้วเสร็จ โดยจัดทำให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของจังหวัดแล้วนำไปประกาศ (ลงพิมพ์) ในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้สาธารณชนทราบโดยทั่วกัน เพื่อให้การปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันในหนังสือของปลัดกระทรวงมหาดไทยได้ระบุว่า กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำตัวอย่างและแนวทางการจัดทำประกาศจังหวัด ตัวอย่างคำขอ และใบอนุญาต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาออกใบอนุญาตของนายอำเภอต่างๆ ด้วย (หมายเหตุ จากการที่ได้มีการออกคำสั่งนี้ ซึ่งมีผลบังคับใช้หลังจากที่คณะผู้วิจัยทำแบบสอบถามเสร็จเรียบร้อยแล้วและอยู่ระหว่างกำลังดำเนินการรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยจึงยังไม่ได้ระบุเกี่ยวกับคำสั่งฯ นี้ในแบบสอบถามแต่อย่างใด อย่างไรก็ตามอย่างไรก็ดี คณะผู้วิจัยสรุปเนื้อหาของคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ไว้ในส่วนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยโคลมลอย)

คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 เป็นหลัก ร่วมกับบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ แนวทางและมาตรการป้องกันและลดความเสี่ยงอันตรายจากการปล่อยโคลมลอย โคมควันและการจุกบั้งไฟ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2558 ประกาศจังหวัดเชียงใหม่ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2558 ประกาศเทศบาลนครเชียงใหม่ลงวันที่ 3 ตุลาคม 2559 คำสั่งกรุงเทพมหานครที่ 3649/2558 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2558 และการประกาศขอความร่วมมือของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย หนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ 21 มิถุนายน 2559 ดังกล่าวข้างต้น แล้วเห็นว่า มาตรการต่างๆ ที่ระบุรายละเอียดไว้ในบทที่ 2 เฉพาะในส่วนของการ

ปล่อยโคลมลอย โคมควัน ส่วนใหญ่แล้วมีวัตถุประสงค์เดียวกันและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งจำแนกได้เป็นประเภทต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดมาตรฐานโคลมลอย โคมควัน

โคลมลอยที่ปล่อยต้องมีขนาดและรูปแบบที่กำหนดเป็นไปตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนโคลมลอย มผช. 808/2552 สำหรับโคมขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ และโคมควันขนาดและรูปแบบที่กำหนด ดังนี้

(1.1) ตัวโคมขนาดใหญ่ต้องมีปริมาตรไม่เกิน 1 ลูกบาศก์เมตร โดยมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 90 เซนติเมตร และความสูงไม่เกิน 140 เซนติเมตร

(1.2) ทำจากวัสดุธรรมชาติ เช่น กระดาษว่าว โครงทำจากไม้ไผ่ และส่วนที่เป็นเชื้อเพลิงทำจากกระดาษชุบเทียน ขี้ผึ้ง หรือพาราฟิน น้ำหนักไม่เกิน 55 กรัม ระยะเวลาการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงไม่เกิน 8 นาที โดยยึดติดกับตัวโคมด้วยเชือกทนไฟหรือลวดอ่อนเบอร์ 24 (เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 0.5 มิลลิเมตร) จำนวน 2 เส้น ความยาวเส้นละไม่เกิน 30 เซนติเมตร

(1.3) ห้ามพ่วงหรือผูกติดพลุ ดอกไม้ไฟ หรือสิ่งอื่นใดไปกับโคมขณะปล่อย

ขนาด	เส้นผ่าศูนย์กลางหรือความกว้าง (ซม.)		ความสูง (ซม.)		น้ำหนักเชื้อเพลิง (กรัม)	ระยะเวลาการเผาไหม้ของเชื้อเพลิง (นาที)
	ไม่เกิน	มากกว่า	ไม่เกิน	มากกว่า		
โคลมลอยขนาดเล็ก	ไม่เกิน	50	ไม่เกิน	70	ไม่เกิน 25	ไม่เกิน 4
โคลมลอยขนาดกลาง	มากกว่าแต่ไม่เกิน	50	มากกว่า	70	ไม่เกิน 35	ไม่เกิน 5
		70	แต่ไม่เกิน	90		
โคลมลอยขนาดใหญ่	มากกว่าแต่ไม่เกิน	70	มากกว่า	90	ไม่เกิน 55	ไม่เกิน 8
		90	แต่ไม่เกิน	140		

(1.4) โคมควันควรทำจากกระดาษว่าวขนาดความกว้างยาว ไม่เกิน 50x75 เซนติเมตร/แผ่น จำนวนกระดาษไม่เกิน 72 แผ่น/โคม ขนาดความกว้างของปากโคมควันเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตรและหลีกเลี่ยงการใช้สีกระดาษว่าวที่มีลักษณะคล้ายกับสีของท้องฟ้า เช่น สีฟ้าขาว และเทา

(1.5) จากที่กล่าวมาข้างต้น ได้มีการขอความร่วมมือหน่วยงานฝ่ายปกครองพิจารณากำหนดมาตรการเพื่อควบคุมวัสดุที่ใช้ในการผลิตโคลมลอย โคมควันให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งให้จัดพิมพ์คำแนะนำ คำเตือนตลอดจนชื่อผู้ผลิตบนผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายด้วย

คณะผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการควบคุมไปถึงขั้นของการผลิต ให้เป็นไปตามมาตรฐานการผลิต ซึ่งผ่านการสำรวจวิเคราะห์มาแล้วว่าปลอดภัยเพียงพอ เห็นได้จากการที่ได้กำหนดขนาดและรูปแบบในรายละเอียดที่ชัดเจน ซึ่งได้แก่ ปริมาตร เส้นผ่าศูนย์กลาง ความสูง ชนิดและน้ำหนักของวัสดุและ

เชื้อเพลิง ระยะเวลาการเผาไหม้ แหล่งผลิต ซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้ทำ/ผู้ผลิต โดยในส่วนของข้อกำหนดห้ามพ่วงหรือผูกติดพลุ ดอกไม้ไฟ หรือสิ่งอื่นใดไปกับโคมลอยซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้จำหน่ายและผู้ซื้อ คณะผู้วิจัยเห็นว่าในส่วนนี้มีความเหมาะสมนำไปสู่วัตถุประสงค์การป้องกันและลดความเสี่ยงฯ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ที่กำหนดให้ออกประกาศจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับชนิด ขนาดและจำนวนของโคมลอย โคมควัน ฯลฯ ที่จุดและปล่อยขึ้นไปสู่อากาศ ซึ่งในแนวทางการออกประกาศจังหวัดแนบท้ายหนังสือกระทรวงมหาดไทย (ด่วนที่สุด) ที่ มท.0307.4/ว 3539 แนะนำให้กำหนดชนิด ขนาด จำนวนต้องให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงแหล่งการผลิตวัสดุที่ได้จากท้องถิ่น มาตรฐานการรับรองจากหน่วยราชการ การใช้วัสดุต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นสำคัญ มิให้กำหนดตามความต้องการของกลุ่มบุคคลที่แสวงหาผลประโยชน์ โดยขาดการละเอียดถึงผลกระทบต่อความเสียหายหรือผลร้ายที่อาจเกิดขึ้นต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน แต่มีข้อสังเกตประการหนึ่งคือ จำนวนหมายถึง จำนวนการจุดและปล่อยต่อ 1 สถานที่ใน 1 วัน หรือใน 1 เวลาสถานที่จุดหรือปล่อย หากผู้จัดจำหน่ายหรือผู้จำหน่ายนำโคมลอย โคมควันที่ไม่ได้ผลิตในประเทศไทยและไม่ได้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้น ก็เป็นช่องว่างในส่วนนี้ ซึ่งไม่ได้เป็นการป้องกันและลดความเสี่ยงฯ ได้รอบด้านอย่างที่ควรต้องเป็น

(2) กำหนดพื้นที่และเวลาในการปล่อย

มาตรการกำหนดพื้นที่และเวลาในการปล่อย เป็นดังนี้

(2.1) ในแนวทางการจัดทำประกาศจังหวัดซึ่งเป็นเอกสารแนบท้ายหนังสือกระทรวงมหาดไทย (ด่วนที่สุด) ที่ มท.0307.4/ว 3539 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2559 ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ให้มีการกำหนดระยะเวลาในการจุดหรือปล่อยหรือการกระทำอย่างใดต้องสอดคล้องกับประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยจะกำหนดเวลานอกเหนือไม่ได้ เว้นแต่ เป็นวัฒนธรรมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีตามเหตุผลความเชื่อของชนเผ่าบางชนเผ่าโดยเฉพาะ ให้มีการกำหนดครั้งคราวได้ โดยอาจดำเนินการกำหนดเป็นช่วงวันที่เป็นการถาวร หรือชั่วคราวรายปีก็ได้ หรืออาจกำหนดเป็นช่วงวันตามจันทร์ครดี (ข้างขึ้น ข้างแรม) ก็ได้ หากกำหนดชั่วคราวหรือรายปี จังหวัดต้องพิจารณาปรับปรุงประกาศในทุกๆ ปี

การปล่อยโคมลอยในเทศกาลยี่เป็งทางภาคเหนือจะต้องปล่อยในพื้นที่ที่กำหนดเท่านั้น ซึ่งภาครัฐให้ความสำคัญกับในเขตพื้นที่โซนนิ่ง พื้นที่ควบคุมและเฝ้าระวังเป็นพิเศษบริเวณโดยรอบสนามบิน โดยกำหนดห้ามปล่อยโคมลอย และโคมควันในพื้นที่เสี่ยง เขตปลอดภัยในการเดินอากาศ บริเวณพื้นที่เสี่ยงตามแนวขึ้น - ลงของเครื่องบินห่างข้างละ 4.6 กิโลเมตร เป็นระยะทางยาว 18.5 กิโลเมตรจากหัวทางวิ่งทั้งสองด้าน การจัดเจ้าหน้าที่ควบคุมพื้นที่โซนนิ่งบริเวณโดยรอบท่าอากาศยานเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน เพื่อขอความร่วมมือประชาชนงดปล่อยโคมลอยและโคมควัน

(2.2) ขอความร่วมมือประชาชนในหัวงดเว้นการปล่อยโคมควันซึ่งควบคุมทิศทางการลอยของโคมไม่ได้และนิยมปล่อยในเวลากลางวัน อันเป็นช่วงระยะเวลาที่มีเครื่องบินทำการบินตามปกติ

(2.3) จะต้องการปล่อยโคมลอยและยิงบั้งไฟหลังเวลา 21.00 น. หรือหลังเที่ยวบินสุดท้ายที่สนามบินในจังหวัดนั้นๆ กำหนด

แบ่งมาตรการออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนแรก คือ การห้ามจุดและปล่อยโคมลอย โคมควันขึ้นสู่อากาศโดยเด็ดขาดในพื้นที่เสี่ยง เขตปลอดภัยในการเดินอากาศ บริเวณพื้นที่เสี่ยงบริเวณแนวขึ้น-ลงสนามบินที่อยู่ห่างจากเส้นทางขึ้น-ลงของเครื่องบินห่างข้างละ 4.6 กิโลเมตร เป็นระยะทางยาว 18.5 กิโลเมตร จากหัวทางวิ่งทั้งสองด้าน นอกจากนี้สำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยยังได้เพิ่มเติมว่า ใ้แจ้งการปล่อยโคมในบริเวณพื้นที่เสี่ยงอันตรายต่อการเกิดอัคคีภัย เช่น สายไฟฟ้า ภูเขาแห่ง คลังน้ำมัน กองขยะ ฯลฯ

ส่วนที่สอง คือ กำหนดเงื่อนไขในการปล่อยในช่วงเวลา นั่นคือ ให้ปล่อยโคมลอยได้หลังเวลา 21.00 น. และให้ปล่อยโคมควันได้ในช่วงเวลา 10.00 – 12.00 น. เฉพาะในวันลอยกระทงเท่านั้น

คณะผู้วิจัยเห็นว่าในส่วนนี้มีความเหมาะสมนำไปสู่วัตถุประสงค์การป้องกันและลดความเสี่ยงฯ แต่พึงต้องพิจารณาช่วงเวลาและพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย เพื่อให้ปรับเปลี่ยนไปตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่การจัดงานเทศกาล กิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่นๆ ไปสำหรับการปล่อยฯ นอกพื้นที่เสี่ยง เขตปลอดภัยในการเดินอากาศ บริเวณพื้นที่เสี่ยงอันตรายต่อการเกิดอัคคีภัย ต้องแจ้งล่วงหน้าให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งสอดคล้องกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ที่กำหนดให้ออกประกาศจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับกำหนดระยะเวลาในการจุดและปล่อยที่สอดคล้องกับระยะเวลาการจัดงานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงกำหนดสถานที่จุดและปล่อยโคมลอย โคมควัน ฯลฯ ขึ้นไปสู่อากาศ ซึ่งในหลายจังหวัดได้ส่งหนังสือแจ้งให้หน่วยงานและบุคลากรในสังกัดให้ทราบมาตรการเพื่อความปลอดภัยในเรื่องนี้เพื่อนำไปปฏิบัติตามประกาศจังหวัด หรือระหว่างที่รอการออกประกาศจังหวัด โดยแม้ว่ามีการห้าม กำชับให้ปฏิบัติตามมาตรการ เตือนให้ระมัดระวัง แต่ยังคงรักษาไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามแห่งท้องถิ่นไว้เช่นเดิม ไม่ได้ต้องการทำลายหรือทำให้เสื่อมค่าลงไป

(3) กำหนดให้มีการแจ้งล่วงหน้า

(3.1) กำหนดให้มีการแจ้งข้อมูลวัน เวลา สถานที่ และจำนวนการปล่อยโคมลอยให้ท่าอากาศยานหรือศูนย์ควบคุมการบินในพื้นที่ทราบล่วงหน้า 7 วันก่อนการปล่อยจริง (เดิมแจ้งล่วงหน้า 2 ชั่วโมง) และต้องมีผู้ประสานงานระหว่างการปล่อย โดยให้แจ้งข้อมูลมายังท่าอากาศยานทุกครั้ง เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการออกประกาศแจ้งเตือนนักบิน (NOTAM : Notice To Airmen) ให้หลีกเลี่ยงการใช้หัวอากาศ บริเวณที่มีการกระทำได้กล่าวเท่านั้น โดยไม่ได้เป็นการขออนุญาตกระทำการปล่อยโคมลอยแต่อย่างใด เป็นเพียงกำหนดให้มีการแจ้งให้ทราบ

(3.2) ประสานกับนักบินและหน่วยงานที่ควบคุมดูแลและปฏิบัติการด้านการบินเพื่อระมัดระวัง แจ้งเตือน และติดตามการแจ้งเตือนมากขึ้น

จากการที่กำหนดให้มีการแจ้งข้อมูลวัน เวลา สถานที่ และจำนวนการปล่อยโคมลอยให้ท่าอากาศยานหรือศูนย์ควบคุมการบินในพื้นที่ทราบล่วงหน้า 7 วันก่อนการปล่อยจริงเพื่อออกประกาศแจ้งเตือนนักบินให้ระมัดระวัง หรือปรับเปลี่ยนตารางบิน (ถ้าจำเป็น) และให้มีการประสานงานไปที่นักบินและหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแล คณะผู้วิจัยเห็นว่าในส่วนนี้มีความเหมาะสมนำไปสู่วัตถุประสงค์การป้องกันและลดความเสี่ยงฯ แม้บางหน่วยงานของรัฐสมควรให้มีการแจ้งชนิดและขนาดด้วยก็ตาม ส่วนที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ให้มีการดำเนินการเป็นขั้นตอนโดยทันท่วงทีเมื่อกำหนดให้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า ต้องมีการติดตามหรือประเมินว่ามีการแจ้งจริงๆ หรือไม่ มีการการออก

ประกาศแจ้งเตือน (NOTAM) ให้หลีกเลี่ยงการใช้ห้วงอากาศบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าวหรือไม่ มีการปล่อยคอมลอย โคมควันจริงๆ หรือไม่และมากนักน้อยเพียงใด จนถึงมีการติดตามหรือประเมินผลเพื่อที่จะได้ทราบว่าในท้ายที่สุดแล้วการใช้มาตรการนี้ในท้องถิ่น ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ไปจนถึงอำเภอ/เขต จังหวัดซึ่งมากมายทั่วทั้งประเทศ อย่างเช่น กำหนดให้แจ้งก่อนล่วงหน้าถึง 7 วัน เกิดประสิทธิผลหรือไม่ จะมีผู้ปฏิบัติตามมากนักน้อยเพียงใด

(4) มาตรการการขออนุญาต

ในคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ว่าด้วยเรื่อง มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการจุดและปล่อยบั้งไฟ พลุ ตะไล โคมลอย โคมไฟ โคมควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน ได้กำหนดชัดเจนว่า ห้ามมิให้ผู้ใดจุดและปล่อย หรือกระทำการอย่างใด เพื่อให้บั้งไฟ พลุ ตะไล โคมลอย โคมไฟ โคมควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน ขึ้นไปสู่อากาศ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการเขต สำหรับกรุงเทพมหานคร หรือนายอำเภอแห่งท้องที่ สำหรับจังหวัด ซึ่งรับผิดชอบในเขตพื้นที่ที่จะจุดและปล่อยหรือกระทำการอย่างใดนั้น ตามหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอนุญาตของผู้อำนวยการเขตหรือนายอำเภอแห่งท้องที่ ที่ระบุไว้ในประกาศจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ข้อ 1) ที่สำคัญคือผู้กระทำการโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือฝ่าฝืนประกาศจังหวัดหรือข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

โดยไม่ใช้เพียงการกำหนดให้ต้องแจ้งล่วงหน้าดังที่กล่าวข้างต้น โดยการขออนุญาตเป็นเงื่อนไขของการจุดและปล่อยโคมควัน โคมลอยนั้นคือหากได้รับอนุญาตจึงจะสามารถจุดและปล่อยโคมควัน โคมลอยได้ ทั้งนี้มีข้อสังเกตว่า ไม่ใช่การจุดและปล่อยได้โดยอิสระ แต่ต้องอยู่ภายใต้มาตรการอื่นๆ ด้วย เช่น จำกัดพื้นที่และเวลา โคมลอยต้องได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ฯลฯ ในแนวทางการออกประกาศจังหวัดแนบท้ายหนังสือกระทรวงมหาดไทย (ด่วนที่สุด) ที่ มท.0307.4/ว 3539 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2559 (หลังจากคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 มีผลบังคับเมื่อ 10 มิถุนายน 2559) ระบุไว้ด้วยว่า การขออนุญาตจุดและปล่อยโคมลอย โคมไฟ โคมควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกัน ต้องยื่นขอรับใบอนุญาตล่วงหน้าก่อนวันจุดและปล่อยไม่น้อยกว่า 15 วัน เพื่อให้อำเภอสามารถตรวจสอบความเหมาะสมของสถานที่และแจ้งประสานสนามบิน/ท่าอากาศยานหรือศูนย์ควบคุมการบินในพื้นที่ทราบล่วงหน้า 7 วัน ตลอดจนถึงเน้นย้ำไว้ด้วยว่าหากฝ่าฝืนมีโทษปรับและจำคุก

(5) มาตรการการห้ามจำหน่าย

ประกาศจังหวัดเชียงใหม่เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดทำและการปล่อยโคมควัน โคมลอย (โคมไฟ) และมาตรการป้องกันอันตรายจากดอกไม้เพลิง พ.ศ. 2558 ได้กำหนดมาตรการห้ามจำหน่ายโคมควันและโคมลอย (โคมไฟ) ในพื้นที่สาธารณะหรือทางสาธารณะ ประกาศจังหวัดเชียงใหม่นี้ได้เน้นย้ำว่า หากว่าการปล่อยโคมฯ ไปก่อให้เกิดความเสียหายผู้ที่เกี่ยวข้องที่กล่าวถึงข้างต้นย่อมไม่พ้นความรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญา ตลอดจนถึงคำสั่งกรุงเทพมหานครที่ 3649/2558 ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2558 ห้ามจำหน่าย เล่น หรือปล่อยโคมลอยแบบมีไฟในกรุงเทพฯ เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายจากเหตุการณ์ดังกล่าวในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ ในช่วงเทศกาลลอยกระทงประจำปี 2558

คณะผู้วิจัยเห็นว่า เป็นมาตรการที่อาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และเห็นได้ว่าเป็นมาตรการหนึ่งที่ดี แต่กลับไม่ปรากฏให้เห็นว่าส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐอื่นๆ รวมถึงคำสั่งหัวหน้าคสช. ที่ 27/2559 กำหนดให้ใช้มาตรการนี้เพื่อให้มีการควบคุมบังคับโดยตรงต่อผู้จำหน่ายด้วย โดยมาตรการของหน่วยงานอื่นดังกล่าวมักจะพุ่งเป้าไปที่ผู้ทำ/ผู้ผลิต ผู้จุดและปล่อยโคมาฯ เป็นสำคัญ ขณะที่วัฏจักรการปล่อยโคมาฯ ยังมีผู้ที่เกี่ยวข้องอีกหลายส่วน ได้แก่ ผู้จัดให้มี ผู้ส่งเสริมกิจกรรมการปล่อยโคมาฯ (ในทุกระดับ) ผู้จัดจำหน่าย ผู้จำหน่าย

(6) ประชาสัมพันธ์และรณรงค์

มาตรการในส่วนนี้ประกอบไปด้วย

(6.1) กำหนดให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมและอีก 9 กระทรวงและหน่วยงานหลักที่ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือฯ ระดับประเทศ ไปดำเนินการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ เผยแพร่ข้อมูลโดยผ่านสื่อต่างๆ อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักถึงอันตรายและรับทราบถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น เช่น อัคคีภัยและมีความเสี่ยงด้านอุบัติเหตุร้ายแรงต่ออากาศยาน จากการปล่อยโคมาลอย/โคมาควันฯลฯ รวมถึงจากมติที่ประชุมคณะกรรมการร่วมประสานและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2558 แนวทางและมาตรการด้านความปลอดภัยต่างๆ ของภาครัฐในเรื่องนี้ โดยดำเนินการในลักษณะมาตรการเชิงรุกในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายอย่างชัดเจนในพื้นที่เสี่ยงภัยอันตรายจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวโดยเฉพาะในช่วงเทศกาลงานประเพณี ใน (หนังสือกระทรวงคมนาคมที่ คค0807.2/ว 3005 ลงวันที่ 12 เมษายน 2559)

(6.2) สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) และสายการบินต่างๆ ได้ร่วมกันจัดสัมมนาให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานส่วนท้องถิ่นและประชาชนในพื้นที่ทราบถึงความเสี่ยง อันตรายร้ายแรงจากการปล่อยโคมาควัน โคมาลอยต่อการเดินทางอากาศที่สนามบินสมุยและสนามบินอื่นๆ

(6.3) การผลักดันประเด็นปัญหาความเสี่ยง อันตรายร้ายแรงจากการปล่อยโคมาควัน โคมาลอยต่อการบิน อากาศยาน และก่อให้เกิดสาธารณภัยเข้าสู่วาระการประชุม การประชาสัมพันธ์และการรณรงค์ของหน่วยงานบรรเทาสาธารณภัยทั้งทางบกและทางน้ำสังกัดกระทรวงมหาดไทย อย่างน้อยก็เพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการขนส่งและจราจรทางน้ำ ทางอากาศ และระบบราง

(6.4) มาตรการเฉพาะ เช่น กำหนดให้ท่าอากาศยานเชียงใหม่ทำหนังสือแจ้งสายการบินจำนวน 25 สายการบิน เพื่อแจ้งเกี่ยวกับอันตรายของโคมาลอย และขอความร่วมมือเปลี่ยนแปลงเวลาทำการบินให้เป็นเวลาหลัง 18.00 น. ในช่วงวันจัดงานเทศกาลยี่เป็ง (อย่างเช่น ในปี 2558 ในช่วงระหว่างวันที่ 24-26 พฤศจิกายน 2558)

(6.5) การรณรงค์ให้ใช้โคมาลอย โคมาควันตามมาตรฐาน

(6.6) แนวทางการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชน โดยให้เข้าใจถึงความมุ่งหมายอันแท้จริงของคำสั่งหัวหน้าคสช. ที่ 27/2559 ซึ่งได้แก่ การป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้นแก่อากาศยาน ชุมชน ประชาชน และแก้ไขปัญหาการเล่นการพนันจากการจุดและปล่อยบั้งไฟ พลุ ตะไล โคมาลอย โคมาไฟ โคมาควัน หรือวัตถุอื่นใดที่คล้ายคลึงกันขึ้นสู่อากาศ (หนังสือกระทรวงมหาดไทย (ด่วนที่สุด) ที่ มท.0307.4/ว 3539 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2559 ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด) แต่ยังคง

รักษาไว้ซึ่งประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามแห่งท้องถิ่นไว้เช่นเดิม ไม่ได้ต้องการทำลายหรือทำให้เสื่อมค่าลงไป เนื่องจากต้องมีข้อกำหนดต่างๆ ในประกาศจังหวัดให้สะท้อนหรือสอดคล้องกับสภาพปัญหาของจังหวัดโดยความเห็นชอบร่วมกันของคณะกรรมการจังหวัดและสภาวัฒนธรรมจังหวัด (หนังสือกระทรวงมหาดไทย (ด่วนที่สุด) ที่ มท.0307.4/ว 3539 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2559 ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด)

คณะผู้วิจัยเห็นว่าการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์ด้วยวิธีการข้างต้นเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามแนวทางและมาตรการป้องกันและลดความเสี่ยงอันตรายจากการปล่อยโคลมลอย โคมควัน รวมถึงมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนจากการจุดและปล่อย โคมลอย โคมควัน หรือวัตถุอื่นในทำนองเดียวกัน ในเนื้อหาของ การประชาสัมพันธ์ ตัวอย่างเช่น ได้ชี้ให้เห็นการจุดและปล่อย โคมลอย โคมควัน เป็นปัญหาที่รุนแรงขึ้น เพราะก่อให้เกิดอันตรายและความเสียหายมากยิ่งขึ้นกว่าในอดีต ใน 3 ชั้น ชั้นแรกคือ เสียหาย “ทันที” จากอัคคีภัย ไฟไหม้บ้านเรือนหรือป่าไหม้ ไฟฟ้าดับ เสียทรัพย์สิน เสียชีวิต ชั้นที่สองคือ เสียหาย “ต่อเนื่อง” จากอุบัติเหตุต่อเครื่องบิน ทำให้เสียหายต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยทางการบินและการจราจรทางอากาศของประเทศไทย ชั้นที่สามคือ เสียหาย “ขั้นวิกฤติ” จากอุบัติเหตุ ทำให้ประเทศถูกลดระดับความน่าเชื่อถือ การท่องเที่ยวหยุดชะงัก ไปจนถึงเกิดวิกฤติขั้นรุนแรง จึงได้กำหนดแผนประชาสัมพันธ์รณรงค์เชิงป้องกันอันตรายและความเสียหายดังกล่าวข้างต้น ทางสื่อวิทยุท้องถิ่นด้วยสเปคโฆษณาทุกวัน และบทความทุกสัปดาห์ไปยังประชาชนในพื้นที่ 9 จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประจำปีงบประมาณ 2559 เป็นต้น (หนังสือสำนักประชาสัมพันธ์เขต 2 ที่นร.0212.031258 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2559 ส่งถึงผู้อำนวยการสถานีวิทยุท้องถิ่น)

(7) การตรวจตราและเฝ้าระวัง

จากการที่กระทรวงคมนาคมซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบโดยตรงออกคำสั่งหรือสั่งการให้จัดเจ้าหน้าที่ประจำถนน สะพาน ท่าเรือ สถานีขนส่ง สถานีรถไฟที่อยู่ในความรับผิดชอบ และบริเวณใกล้เคียง เพื่อเฝ้าระวังและห้ามปรามผู้ที่ปล่อย โคมลอย และเตรียมอุปกรณ์ดับเพลิง อุปกรณ์เตือนภัย ฯลฯ ไว้ในแต่ละสถานีพร้อมที่จะเข้าถึงสถานที่เกิดเหตุได้ทันทีรวมทั้งหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบความปลอดภัยด้านอากาศยานและการเดินอากาศ และหน่วยงานของรัฐอื่นๆ ที่กำหนดให้ดำเนินมาตรการนี้ด้วย โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญที่มักจะมีการปล่อย โคมลอย โคมควัน

ในส่วนของกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบโดยตรงออกประกาศจังหวัด ข้อบัญญัติ คำสั่งหรือสั่งการให้จัดเจ้าหน้าที่ตรวจตราเข้มงวด

คณะผู้วิจัยเห็นว่าในส่วนนี้มีความเหมาะสมนำไปสู่วัตถุประสงค์การป้องกันและลดความเสี่ยงฯ ได้อย่างมาก จากการตรวจตราและเฝ้าระวังในสองระดับ คือ ระดับพิเศษ ซึ่งให้มีการตรวจตราและเฝ้าระวังพิเศษในระดับพื้นที่และระดับตรวจสอบควบคุม โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ใกล้สนามบินและจุดเสี่ยงที่เกี่ยวข้องและอาจเป็นอันตรายหรือเสียหายได้ง่าย ในช่วงเทศกาลและตลอดช่วงเวลาที่มีการจุดและปล่อย โคมลอย โคมควันมาก กับในระดับปกติ ซึ่งมีการตรวจตราเฝ้าระวังพฤติกรรม กิจกรรม โดยทั่วไปครอบคลุมพื้นที่ที่มีหรืออาจมีการจุดและปล่อย โคมลอย โคมควัน สิ่งที่สำคัญคือ ต้องมีแผนงานขั้นตอน กระบวนการปฏิบัติการต่อไปเมื่อตรวจพบว่ามีจุดปล่อย โคมลอย โคมควัน ที่ฝ่าฝืนต่อคำสั่ง ประกาศ ข้อบัญญัติ มาตรการป้องกันอันตรายและเพื่อความปลอดภัยในเรื่องนี้ ทั้งนี้ นอกจากเป็น

การดำเนินการเชิงป้องกัน เชิงแก้ปัญหาเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้น ยังช่วยให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพด้วย

2) การบังคับใช้กฎหมาย

หลายๆ หน่วยงานในกรอบความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ยื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ในสังกัดให้บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับมติประการหนึ่งของที่ประชุมคณะกรรมการร่วมประสานและขับเคลื่อนการปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2558 คือ มอบให้ทุกหน่วยงานกำกับดูแลตามภารกิจที่เกี่ยวข้องในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือฯ อย่างเข้มงวดต่อไป (หนังสือกระทรวงคมนาคมที่ คค0807.2/ว3005 ลงวันที่ 12 เมษายน 2559) ในพฤติการณ์การปล่อยโคมควันและโคมลอย (โคมไฟ) ทั้งในและนอกพื้นที่ที่กำหนด และขัดหลักเกณฑ์ มาตรการที่กำหนด จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือเกิดอันตรายร้ายแรงต่ออากาศยาน ฯลฯ ผู้กระทำผิดอาจได้รับโทษตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยเห็นว่าในส่วนนี้เป็นเครื่องมือที่สำคัญอีกประการหนึ่งเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามแนวทางและมาตรการป้องกันและลดความเสี่ยงอันตรายจากการปล่อยโคมลอยโคมควัน รวมถึงมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการจุดและปล่อยโคมลอย โคมควัน หรือวัตถุอื่นในทำนองเดียวกัน แม้ว่าอาจมีปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายอยู่บ้าง ตัวอย่างเช่น จากการที่ประชาชนจำนวนมากไม่ทราบความหมายของการลอยโคมขึ้นฟ้าตามประเพณีโบราณ ซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะมีประเพณีที่ไม่เหมือนกัน อาจเป็นเพราะไม่มีเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับที่มาและความสำคัญของประเพณีท้องถิ่นเท่าที่ควรให้แก่คนในพื้นที่ต่างๆ รวมถึงคนต่างท้องถิ่น นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในพื้นที่เพื่อปล่อยโคมลอย เช่นเดียวกับทางด้านการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมาย มาตรการด้านความปลอดภัยอาจไม่ได้ทำในเชิงรุกอย่างเต็มที่และทั่วถึงเท่าที่ควร

ทั้งนี้จากที่ได้ศึกษาวิเคราะห์พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย นักวิชาการ และนักข่าวหลายท่านได้สะท้อนข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ในเรื่องนี้ไว้ว่า ประชาชนอาจไม่ทราบ ไม่เข้าใจ ไม่เกรงกลัวกฎเกณฑ์และบทลงโทษที่มีอยู่ของกฎหมายและมาตรการเพื่อความปลอดภัยต่างๆ ที่ผ่านมาและแม้กระทั่งในปัจจุบัน ตัวอย่างหนึ่ง คือ ประกาศเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง “ขอให้ระมัดระวังในการปล่อยโคมควัน/โคมลอย (โคมไฟ) และการเล่นจุดดอกไม้เพลิง” สำหรับช่วงงานประเพณียี่เป็งเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 12-15 พฤศจิกายน 2559 ออกโดยนายกเทศมนตรีเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2559 เป็นไปในลักษณะของการขอความร่วมมือจากพี่น้องประชาชน (ทั้งตอนต้นและตอนท้ายของประกาศฯ) ขอให้เพิ่มความระมัดระวัง ขอให้ปฏิบัติตามคำแนะนำ ไปจนถึงขอให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของการจุดและปล่อยโคมควัน/โคมลอยดังที่ระบุไว้ในประกาศจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งบัญญัติข้อห้ามไว้อย่างเข้มงวดและมีโทษจำคุกและปรับทางอาญา รวมถึงความรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญาของผู้ก่อให้เกิดความเสียหายไม่ว่าในกรณีใดๆ ดังนั้นประกาศเทศบาลนครเชียงใหม่นี้อาจทำให้ไม่แน่ใจว่า มุ่งหมายเพียงแค่ขอความร่วมมือให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวในท้องถิ่นเทศบาลปฏิบัติตามคำแนะนำ หรือในอีกทางหนึ่งคือ จะบังคับใช้กฎเกณฑ์และเงื่อนไขเพื่อให้เกิดการจับกุม สืบสวน สอบสวน ลงโทษดังกล่าวข้างต้นตามแนวทางของประกาศจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อให้สอดคล้องกับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 ซึ่งมุ่งหมายป้องกันและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนจากการจุดและปล่อยโคมลอยโคมควัน หรือวัตถุอื่นในทำนองเดียวกันอย่างจริงจัง ระหว่างสองทางนี้ก่อให้เกิดผลที่ต่างกันจากการบังคับใช้กฎเกณฑ์

และเงื่อนไข ในทางแรกของการขอความร่วมมือจากประชาชน ทำให้คาดการณ์ได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ จะไม่เข้าใจ ไม่เกรงกลัวกฎหมาย มาตรการเพื่อความปลอดภัยต่างๆ และบทลงโทษ ผลที่ตามมาคือ ไม่ได้ ส่งผลในเชิงพฤติกรรมของประชาชน ไม่ได้เป็นลดความเสี่ยงและอันตราย ตลอดจนตัวเลขการเกิด เหตุการณ์โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลแม้ว่าจะมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์โดยหลายภาคส่วนในเชิงรุก เกี่ยวกับการกำหนดให้ใช้โคมลอยตามมาตรฐาน ให้ประชาชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนทราบ รับรู้จน เกิดความตระหนัก ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับอันตรายจากอค์ศึภัยและมีความเสี่ยงด้าน อุบัติเหตุร้ายแรงและผลกระทบร้ายแรงต่อชีวิต ทรัพย์สิน สาธารณูปโภค อากาศยาน ระบบการ เดินทาง ฯลฯ จากการปล่อยโคมฯ รวมถึงมาตรการด้านความปลอดภัย กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 และการฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่ เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำคุกและปรับ

แม้ว่าภาครัฐมีมาตรการให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง แต่ที่ผ่านมาปัญหาจาก การที่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือเอาผิดลงโทษได้อย่างจริงจัง เนื่องจากโดยสภาพและ พฤติการณ์ของการปล่อยโคมต่างๆ มีผู้คนจำนวนมากปล่อยโคมฯ ในพื้นที่ต่างๆ กัน เวลาต่างๆ กัน ด้วย โคมชนิด ขนาดและสีเดียวกัน จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่สิ่งใดก็ตาม การสืบสวน สอบสวนต้องระบุผล เสียหายที่เกิดขึ้น เช่น อค์ศึภัยต่อทรัพย์สิน ความเสียหายต่ออากาศยาน เป็นต้น ระบุโคมที่ก่อให้เกิดความ เสียหาย ระบุตัวผู้กระทำ นั่นคือ พิสูจน์ความผิดจนนำไปสู่การจับกุมผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นไปได้ยาก เพราะยากที่จะรู้ว่าโคมฯ อันไหน โคมฯ ของใครที่ไปก่อให้เกิดความเสียหายนั้นๆ เมื่อไม่สามารถบังคับใช้ กฎหมายหรือเอาผิดลงโทษได้อย่างจริงจัง แม้จะประกาศเตือนอย่างจริงจังโดยชี้ให้เห็นว่าเมื่อโคมลอยถูก ดูดเข้าไปในเครื่องยนต์จะทำให้เครื่องยนต์ระเบิดและส่งผลให้เครื่องบินตกได้ เป็นการทำลายเครื่องบิน ระหว่างบริการ หรือการกระทำใดๆ ที่ทำให้เครื่องบินเสียหายจนไม่สามารถบินได้หรือเป็นเหตุให้เกิด อันตราย ต้องระวางโทษประหารชีวิต มีโทษจำคุกและโทษปรับสูงก็ตาม หน่วยงานต่างๆ จึงทำได้แค่การ ขอความร่วมมือจากประชาชน

ในปัจจุบันคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ 27/2559 จะมุ่งเน้นไปที่การห้าม จุดและปล่อยหรือกระทำการอย่างใดเพื่อให้โคมลอย โคมควัน ฯลฯ ขึ้นไปสู่อากาศ ซึ่งเป็นการกระทำที่ เป็นความผิด หากไม่เข้าข้อยกเว้นของการได้รับอนุญาต ต้องรับโทษตามกฎหมาย ซึ่งแม้จะพิสูจน์ความผิด ง่ายขึ้น โดยไม่ต้องไปคำนึงถึงผลเสียหายที่เกิดขึ้นก็ตาม แต่หากไม่เป็นที่ประจักษ์ ก็ไม่่ง่ายที่จะสืบสวน สอบสวนหาตัวผู้กระทำการปล่อยโคมลอย โคมควันขึ้นสู่อากาศและเป็นความผิด

นอกจากนี้ยังขาดการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับคนต่างท้องถิ่น นักท่องเที่ยวทั้ง คนไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งอาจไม่ทราบกฎหมายและมาตรการห้ามหรือมีข้อจำกัดการปล่อยโคมลอยใน พื้นที่ที่จัดงานที่มีการปล่อยโคม ขาดการบังคับใช้กฎหมาย จากการที่มีผู้ผลิตและผู้จำหน่ายจำนวนมาก เพื่อประโยชน์ทางการค้าและหากำไร อันที่จริงแล้วพึงต้องกำหนดโทษและให้มีการบังคับใช้กฎหมายต่อผู้ จัดให้มี ผู้ส่งเสริมกิจกรรมการปล่อยโคมฯ (ในทุกระดับ) ผู้จัดจำหน่าย ผู้จำหน่าย รวมทั้งผู้ผลิต/ผู้จัดทำ โคมลอย (โคมไฟ) โคมควัน เพราะเข้าข่ายเป็นผู้มีส่วนทำให้เกิดความเสี่ยงต่ออันตรายและความเสียหาย ไปจนถึงมีส่วนก่อให้เกิดอันตรายและความเสียหาย

4.2.3 วิเคราะห์กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยโคมลอย

จากสภาพปัญหาอันเกิดขึ้นจากและเกี่ยวข้องกับโคมลอยนั้นมีลักษณะเช่นเดียวกับสภาพปัญหา ในประเทศไทย ซึ่งโคมลอยเป็นวัตถุที่ก่ออันตรายได้ จากที่มองเห็นได้ทางกายภาพว่าตัวโคมลอยมีส่วนประกอบและวัสดุที่ติดไฟ รวมทั้งมีเปลวไฟทำให้เกิดลมภายใน จนสามารถเคลื่อนที่ไปได้ในแนวตั้งและแนวนอนไปตามกระแสลม ในสภาวะที่ไม่อาจทราบได้ชัดเจนว่าโคมลอยจะลอยไปได้สูงและไกลเพียงใด โดยมักจะจุดปล่อยหรือใช้กันในตอนกลางคืน โดยไม่มีคนควบคุมและสามารถควบคุมได้จนกระทั่งไฟดับ เช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ใน International Fire Code (IFC) ปี 2015 ของสหรัฐอเมริกา ตามกฎหมายมลรัฐฟลอริดา โคมลอย อยู่ในความหมายของพลุ (fireworks) ในส่วนของคำจำกัดความที่รวมถึง “บัลลูนซึ่งต้องการไฟอยู่ด้านล่างเพื่อขับเคลื่อนบัลลูนนั้น” ซึ่งโดยลักษณะของโคมลอยนั้นจะถูกพัดพาไปตามกระแสลม สุดแล้วแต่ว่าจะพัดพาไปยังที่ได้ และสามารถทำให้เกิดการลุกไหม้บนอากาศ หรือบนพื้นดิน หรือวัสดุที่ติดไฟได้ ผู้บริโภคจึงไม่อาจใช้สิ่งที่เข้าข่ายว่าเป็นพลุได้เพราะเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ถึงแม้ว่าจะมีการจัดหาหรือมีไว้สำหรับการซื้อขายก็ตาม หลายๆ เมืองในมลรัฐฟลอริดาได้ใช้กฎหมายและกฎเกณฑ์ข้างต้นและที่เกี่ยวข้องเพื่อควบคุมบัลลูนและโคมลอย เช่น ห้ามมิใช้ทั้งโคมลอยแบบธรรมดาและแบบย่อยสลายได้ บางเมืองให้ใช้ได้เฉพาะโคมลอยที่ทำจากวัสดุที่ย่อยสลายได้และตกลงสู่พื้นดินได้ตามภาวะปกติซึ่งไม่ก่อให้เกิดเป็นขยะที่ทลายไม่ได้ในพื้นที่ฝังกลบ

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าตัวโคมลอยเองจึงมีสภาพที่เป็นอันตรายและไปก่ออันตรายได้ โคมลอยมีอันตรายมากทีเดียว จึงมีข้อกังวลเกี่ยวกับขนาดและรูปแบบของโคมลอย นอกจากนี้ยังมีข้อกังวลและการให้ความสำคัญกับพื้นที่และเวลาในการปล่อยโคมลอย ปริมาณและความถี่ของการปล่อยโคมลอย ความเสี่ยงภัยและอันตรายสูงขึ้นและกว้างขวางขึ้น การนำโคมลอยไปเป็นจุดขายการท่องเที่ยว การกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปล่อยโคมลอย ความรับรู้และทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับภัยอันตรายจากการปล่อยโคมลอย

ที่สำคัญคือ กฎหมายในหลายประเทศมีแนวโน้มเข้มเข้ามาแทรกแซง ควบคุมดูแลเกี่ยวกับโคมลอยมากยิ่งขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยมีระดับการกำหนดข้อห้าม ตั้งแต่การห้ามมิให้ใช้หรือปล่อยโคมลอย ห้ามมิให้มีการขาย ห้ามมิให้มีการผลิต ขาย นำเข้า หรือจัดจำหน่าย

ห้ามมิให้ใช้หรือปล่อยโคมลอยใน 30 มลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา บางเมืองของประเทศจีน เช่น Sanya พื้นที่ส่วนใหญ่ในประเทศเยอรมัน บราซิล อาร์เจนตินา ชิลี โคลัมเบีย สเปน เวียดนาม ออสเตรเลีย มอลต้า คอสตาริกา ห้ามมิให้มีการขายในออสเตรเลีย ห้ามมิให้มีการผลิต ขาย นำเข้า หรือจัดจำหน่ายในออสเตรีย

เมื่อพิจารณาขอบเขต และกฎเกณฑ์ของกฎหมายต่างประเทศโดยเปรียบเทียบกับประเด็นต่างๆ ที่ได้วิเคราะห์ในส่วนของกฎหมายไทยข้างต้น

1) กำหนดมาตรฐานโคมลอย และกำหนดพื้นที่และเวลาในการปล่อย

พบว่าในกฎเกณฑ์การปฏิบัติทางอุตสาหกรรมว่าด้วยโคมลอย (Industry Code of Practice – Sky Lanterns) ของประเทศอังกฤษมีกฎเกณฑ์ด้านการออกแบบและการผลิต ด้านการตรวจสอบความปลอดภัย ด้านการเตือนและข้อบ่งชี้ในการใช้ โดยที่สำคัญคือ มีข้อกำหนดเรื่องการออกแบบ ขนาด รูปร่าง การตรวจสอบการผลิตและความปลอดภัย เช่น ต้องมีขนาดและรูปร่างตามที่กำหนด มีรายการเกณฑ์ตรวจสอบคุณภาพที่มองเห็นด้วยตาเปล่า การทำงานตามลักษณะการใช้งาน เช่น

การติดไฟ การลุกไหม้ ลักษณะแสงไฟ การดับไฟ การลอยตัว การลอยขึ้นสู่อากาศ ฯลฯ การประเมินผล เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค ฯลฯ โคมลอยต้องทำมาจากวัสดุย่อยสลายได้ง่ายทางชีวภาพ ไม่ใช่วัสดุที่ ติดไฟได้ง่าย ไม่เป็นอันตรายต่อสัตว์ ไม่ให้มีสีแดงหรือส้มเพื่อมิให้ทำให้สับสนว่าเป็นลูกไฟลูกไหม้ในสภาพ ที่น่าเป็นอันตราย ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และก่อให้เกิดภัยอันตรายต่างๆ ต้องมีการจัดทำหีบห่อ และฉลากปิดผลิตภัณฑ์ที่ระบุถึงรหัสผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิต ข้อบ่งชี้และคำเตือนเพื่อความปลอดภัยที่เข้าใจได้ โดยง่าย ไม่ซับซ้อนหรือกำกวม โดยกำหนดขนาดและเนื้อหา/ข้อความที่ปรากฏบนหีบห่อและฉลากซึ่งเป็น ข้อบ่งชี้และคำเตือนสำหรับการใช้โคมลอย เช่น อาจได้รับบาดเจ็บหรืออันตรายจากการใช้ อาจสร้างความ เสียหายให้กับบุคคล ทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อมได้ การใช้โดยผู้ที่มีอายุตามเกณฑ์ที่เหมาะสม

นอกจากนี้กำหนดว่า ต้องคำนึงถึงการใช้ในสภาวะอากาศที่เหมาะสม โดยไม่มีข้อสงสัย เกี่ยวกับสภาพของโคมลอย ต้องไม่ปล่อยโคมลอยเมื่อมีลมพัดด้วยความเร็วขนาด 5 เมตรต่อชั่วโมงหรือ มากกว่าการจุดและปล่อยในพื้นที่ที่เหมาะสมไม่เสี่ยงหรือก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของ บุคคลอื่น ไม่ใช่สำหรับเป็นของเล่น ต้องให้บุคคลสองคนปล่อยโคมลอย โดยคนหนึ่งถือตัวโคม อีกคนหนึ่ง เป็นผู้จุดไฟที่ก้อนเชื้อเพลิง บุคคลที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่ควรปล่อยโคมจิ้นและโคมกระดาษอื่นๆ ต้องไม่จุดโคมลอยใกล้กับพื้นที่ที่ปลูกพืชผล กองหญ้าแห้ง หรือสายส่งพลังงาน

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคฉบับใหม่ของประเทศออสเตรเลียกำหนดให้โคมลอยและสินค้า อื่นๆ ดังกล่าวข้างต้นกลายเป็นสินค้าต้องห้ามขายในตลาดเป็นการถาวรทั่วทุกรัฐ ทุกพื้นที่ในประเทศ ออสเตรเลีย การห้ามดังกล่าวนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นการช่วยให้ผู้บริโภคและประชาชนทั่วไปได้รับความ ปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์ที่เข้าข่ายว่าเป็นอันตราย โดยกำหนดให้เป็นมาตรฐานและมีการใช้บังคับด้วย มาตรฐานเดียวกันนั้นทั่วประเทศ ด้วยหลักที่ว่าภาคธุรกิจไม่อาจขายสิ่งที่ต้องห้ามตามกฎหมาย และต้อง แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์เป็นไปตามมาตรฐานตามบทบังคับของกฎหมายก่อนที่จะเสนอขายหรือนำออกสู่ตลาด

2) การกำหนดให้ต้องมีการแจ้งล่วงหน้า

กฎเกณฑ์การปฏิบัติทางอุตสาหกรรมว่าด้วยโคมลอย (Industry Code of Practice – Sky Lanterns) ของประเทศอังกฤษ กำหนดให้ต้องแจ้งต่อหน่วยงานควบคุมการจราจรทางอากาศทราบถึง การปล่อยโคมลอยภายในระยะ 10 ไมล์ (16 กิโลเมตร) รอบพื้นที่ขึ้น-ลงของอากาศยาน โดยต้องแจ้ง ก่อนที่จะมีการปล่อยโคมลอยนั้น รวมถึงบางกรณีต้องแจ้งให้หน่วยยามชายฝั่งในท้องที่ทราบ กรณีมีการ ปล่อยโคมลอยใกล้ทะเล กำหนดให้ผู้จัดงานต้องหารือกับหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ในท้องที่เพื่อประเมิน ความเสี่ยง

3) มาตรการการขออนุญาต

บทบัญญัติ Ohio Fire Code (OFC) มลรัฐโอไฮโอ ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำทั่วไปสำหรับการ ครอบครองและเก็บรักษาสิ่งของที่เกิดประกายไฟ/เผาไหม้ได้ หรือเป็นอันตราย ถือว่าโคมลอย ก่อให้เกิดเปลวไฟ (Flame Effect) ซึ่งต้องอยู่ภายใต้การควบคุมความปลอดภัยของไฟ ผู้ที่จัดงานจัดแสดง งานที่มีวัตถุก่อให้เกิดเปลวไฟต่อหน้าผู้ชมต้องขอใบอนุญาต หรือต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ใน ท้องถิ่น โดยการจัดและแสดงงานต้องให้เป็นไปตามบทบัญญัติ OFC นี้ กรณีที่ไม่มีใบอนุญาตหรือไม่ได้รับ อนุญาตบทบัญญัติ OFC มีความผิดตามกฎหมายในความผิดร้ายแรงระดับที่ 1 การใช้วัตถุที่ก่อให้เกิด เปลวไฟโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นความผิดและต้องรับโทษทางแพ่งและทางอาญา นั่นคือ การจุดปล่อยโคม

ลอยเงินผิดกฎหมาย ผู้ที่จัดงานที่มีการใช้ การปล่อยโคมลอยจำนวนมากต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ในท้องถิ่นก่อน

4) มาตรการการห้ามจำหน่าย

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคฉบับใหม่ของประเทศออสเตรเลียกำหนดให้โคมลอยและสินค้าอื่นๆ ดังกล่าวข้างต้นกลายเป็นสินค้าต้องห้ามขายในตลาดเป็นการถาวรทั่วทุกรัฐ ทุกพื้นที่ในประเทศออสเตรเลีย การห้ามดังกล่าวนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นการช่วยให้ผู้บริโภคและประชาชนทั่วไปได้รับความปลอดภัยจากผลิตภัณฑ์ที่เข้าข่ายว่าเป็นอันตราย โดยกำหนดให้เป็นมาตรฐานและมีการใช้บังคับด้วยมาตรฐานเดียวกันนั้นทั่วประเทศ ในส่วนของกฎเกณฑ์ Industry Code of Practice – Sky Lanterns ของประเทศอังกฤษ แม้จะไม่ได้ห้ามจำหน่ายโคมลอย แต่กำหนดเงื่อนไขในการจำหน่ายโคมลอย โดยกำหนดให้ต้องตรวจสอบอายุของผู้ซื้อในกรณีนำโคมลอยไปเฉลิมฉลองส่วนบุคคล เพื่อให้แน่ใจว่าขายโคมลอยให้กับผู้ใหญ่ หรือผู้ที่มีวุฒิภาวะเพียงพอ เช่น ไม่เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี หากจำเป็นก็ควรตรวจสอบรูปถ่ายและบัตรประจำตัวของ ผู้ซื้อ จำนวนที่ขายในหีบห่อหนึ่งควรต้องมีจำนวนน้อย สำหรับการขายจำนวนมากๆ ต้องใช้กับการขายให้แก่ ผู้จัดงานใหญ่ ผู้ค้าที่เป็นองค์กรจัดตั้งตามกฎหมาย ต้องมีการตรวจพิจารณาคำร้องเรียนที่ได้รับมา และวิเคราะห์สาเหตุของการร้องเรียนในประเด็นต่างๆ และหาทางแก้ไขปัญหาหรือเยียวยาความเสียหาย โดยหากมีอาจแก้ไขได้อาจต้องเลิกขายผลิตภัณฑ์ไปเลย สำหรับการขายภายนอกประเทศอังกฤษ ผู้ค้าหรือผู้ขายต้องตรวจสอบเกณฑ์ เงื่อนไข ข้อจำกัดใด ๆ ที่แต่ละประเทศกำหนดไว้โดยเฉพาะสำหรับการขายผลิตภัณฑ์นี้

5) ประชาสัมพันธ์และรณรงค์

พบว่าในทุกประเทศที่มีกฎหมายห้ามหรือมีข้อจำกัดการใช้ มีมาตรการและองค์การ โดยเฉพาะหน่วยงานและสมาคมดับเพลิงและด้านผจญเพลิงร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการประชาสัมพันธ์รณรงค์อย่างจริงจังและต่อเนื่องให้สาธารณชนรับรู้ถึงอันตรายจากการปล่อยโคมลอยมากขึ้น ทราบถึงวิธีการลดความเสี่ยงภัย แม้ว่ามีหลายบริษัทโฆษณาขายผลิตภัณฑ์นี้เพิ่มมากยิ่งขึ้นในหลายช่องทาง โดยเฉพาะทางออนไลน์ มาตรการและกฎเกณฑ์ในหลายลักษณะที่ประชาชน องค์กรธุรกิจต้องปฏิบัติตาม รวมถึงมาตรการและกฎเกณฑ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นไปตามลักษณะหรือพฤติกรรมของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ในระดับท้องถิ่นหน่วยงานด้านอัคคีภัยหรือผจญเพลิงในระดับท้องถิ่นอาจกำหนดข้อจำกัดในการจัดงานขนาดใหญ่ โดยอาศัยอำนาจของกฎหมายว่าด้วยการออกใบอนุญาตปี 2003 ในส่วนที่เกี่ยวกับการปล่อยโคมลอย สำหรับการจัดงานที่เล็กๆ ซึ่งอยู่ภายใต้ข้อกำหนดอื่นที่แตกต่างออกไป หน่วยงานด้านอัคคีภัยหรือผจญเพลิงในระดับท้องถิ่นอาจแถลงข่าว และประชาสัมพันธ์ให้ทราบนโยบายหรือท่าทีของสมาคมเจ้าหน้าที่นักผจญเพลิงต่อการจัดงานลักษณะต่างๆ ที่มีการปล่อยโคมลอยในท้องถิ่น

ผลจากการออกกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศออสเตรเลีย หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนยังร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้นักธุรกิจ ผู้จัดงานต่างๆ ประชาชนที่นำโคมลอยมาแสดงรับรู้ว่ามิใช่กฎหมายห้ามมิให้มีการจำหน่ายโคมลอย เพราะการจำหน่ายนำไปสู่การนำไปใช้กันอย่างแพร่หลายดังเช่นที่ผ่านมา เกิดผลที่ตามมาในทางเสียหาย หรือเป็นภัยอันตรายจากการใช้โคมลอยนั่นเอง

การรณรงค์ประชาสัมพันธ์นี้มีเป้าหมายโดยเฉพาะไม่ให้นักธุรกิจ ผู้จัดงานต่างๆ มีกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจุดและปล่อยโคมลอยไม่ว่าจะพื้นที่ใดๆ ทั่วประเทศ

จากการที่ประเทศออสเตรเลียออกกฎหมายห้ามใช้และขายโคมลอย หน่วยงานดับเพลิงและผจญเพลิงช่วงร่วมกับกระทรวงที่ทำงานด้านสุขภาพและความปลอดภัยสาธารณะดำเนินการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ที่ชื่อว่า “ไม่มีเพลิงไหม้ ไม่ทนทุกข์ ไม่มีการเสียชีวิต” (Zero burns, Zero suffering, Zero deaths) สืบเนื่องจากการทำกิจกรรมกันในครอบครัวในช่วงวันหยุดที่มีการเฉลิมฉลองและงานรื่นเริงต่างๆ ผู้คนมักจะไม่ระมัดระวังในการตกแต่งบ้านเรือน สถานที่จัดกิจกรรม รวมทั้งมีการจุดพลุและสิ่งอื่นที่ในทำนองเดียวกัน ปล่อยโคมลอยซึ่งเป็นเหตุให้เกิดอัคคีภัย ภัยอันตรายอื่นๆ มากยิ่งขึ้น การรณรงค์มุ่งสร้างความรับรู้ของสาธารณะทางช่องทางสื่อสารทางเว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ และการพูดคุยเกี่ยวกับความเสี่ยงในการเกิดอัคคีภัยสร้างความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน สถานที่ต่างๆ

6) การตรวจตราและเฝ้าระวัง พบว่าในทุกประเทศที่มีกฎหมายห้ามหรือมีข้อจำกัดการใช้ มีมาตรการและองค์การในการตรวจตรา เฝ้าระวัง การกระทำที่เข้าข่ายฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของกฎหมายซึ่งเป็นส่วนของการบังคับใช้กฎหมาย โดยเฉพาะในช่วงเวลาเทศกาล งานเฉลิมฉลอง งานรื่นเริงทั้งในส่วนของภาครัฐและส่วนบุคคล นอกจากนี้การตรวจตราและเฝ้าระวัง ยังเป็นการดำเนินการของภาครัฐในเชิงป้องกันภัยอันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากการจุด ปล่อย ขายโคมลอยด้วย

7) การบังคับใช้กฎหมาย ในกฎเกณฑ์การปฏิบัติทางอุตสาหกรรมว่าด้วยโคมลอยของประเทศอังกฤษ ต้องมีการเตือนให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายที่กำหนดไว้เฉพาะในเรื่องนี้ และเข้าข่ายถูกดำเนินคดีเมื่อฝ่าฝืน ซึ่งก่อให้เกิดความรับผิดชอบทางอาญา และทางแพ่ง (เรียกชดเชยค่าเสียหายได้) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเน้นการบังคับใช้กฎหมายทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับเมือง และระดับท้องถิ่น

จาก International Fire Code (IFC) ปี 2015 ของสหรัฐอเมริกาปล่อยให้แต่ละมลรัฐกำหนดบทลงโทษของแต่ละมลรัฐเอง ในมลรัฐส่วนใหญ่บัญญัติให้การฝ่าฝืนโดยปล่อยโคมลอยเป็นกรณีฝ่าฝืนความผิดไม่ร้ายแรง ต้องรับโทษปรับไม่เกิน 500-1,000 เหรียญสหรัฐ หรือจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือทั้งจำคุกทั้งปรับ พร้อมกับมีกลไกระดับเมืองและระดับมลรัฐในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรม เช่นเดียวกับความผิดอาญาอื่นๆ นอกจากนี้ผลจากการบังคับใช้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคของประเทศออสเตรเลีย เจ้าของสำนักข่าวที่เมืองเพิร์ทถูกดำเนินคดีและถูกตัดสินว่ากระทำความผิด จึงถูกลงโทษปรับ 1,000 เหรียญ

จากการวิเคราะห์ข้างต้น จึงสรุปได้ว่า สืบเนื่องจากประชาชนทั่วไป ผู้จัดงาน ผู้จัดงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น (แม้แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐเอง) ไม่ทราบ หรือไม่ให้ความสำคัญ ในแง่การรับรู้และทัศนคติ การมีนโยบายที่ชัดเจนนำไปสู่การกำหนดกฎเกณฑ์ การพัฒนากฎหมายให้ครอบคลุม ซึ่งเกิดผลทางอ้อม (โดยผ่านสื่อสารมวลชนต่างๆ) คือ สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหา การให้ความสำคัญของเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง สาธารณชนและสังคมโดยทั่วไป ส่งผลดีต่อการปฏิบัติตามให้สัมฤทธิ์ผลตามนโยบาย กฎเกณฑ์ กฎหมายในเรื่องนี้